

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
TOSHKENT TUMANLARARO
IQTISODIY SUDI**

100097, Toshkentsh., Cho'pon-ota 6.

**ТАШКЕНТСКИЙ МЕЖРАЙОННЫЙ
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ СУД
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН**

100097, г.Ташкент, ул. Чупан-ота, д.6.

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI NOMIDAN
Х А Л Қ И Л У В Қ А Р О Р И**

Тошкент шаҳри

2021 йил 04 январь

4-1001-2022/19604-сонли иш

Тошкент туманлараро иқтисодий судининг судьяси В.В.Ли раислигида, судья ёрдамчиси А.Бахшуллоевнинг котиблигида, Тошкент вилоят, фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши “Йулдош ўғли Фарход” фермер хўжалиги манфаатида жавобгар-“КО’КША ТЕКСТИЛ” МЧЖ (ҳозирда REAL TEX TASHKENT МЧЖ) ҳисобидан 68 052 695 сўм асосий қарз, 13 705 390 сўм жарима ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакиллари Й.Қодиров (ишончнома асосида), вакил С.Хуррамов (ишончнома асосида) жавобгар вакили Л.Салихова (ишончнома асосида)ларни иштирокида ўз биносида очик суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

а н и қ л а д и :

Тошкент вилоят, фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши “Йулдош ўғли Фарход” фермер хўжалиги манфаатида Тошкент туманлараро иқтисодий судига даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар “КО’КША ТЕКСТИЛ” МЧЖ (ҳозирда REAL TEX TASHKENT МЧЖ) ҳисобидан 68 052 695 сўм асосий қарз, 13 705 390 сўм жарима ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакиллари даъво талабларини тўлиқ қўллаб қувватлаб давони тўлиқ қаноатлантириб беришни сўради.

Жавобгар вакили суд муҳокамасида иштирок этиб жавобгар номи ҳозирда “КО’КША ТЕКСТИЛ” МЧЖдан “REAL TEX TASHKENT” МЧЖга ўзгарганлиги “КО’КША ТЕКСТИЛ” МЧЖнинг ҳуқуқий вориси “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ бўлганлигини маълум қилди, мазкур низо бўйича давони қисман тан олишини, ўзаро тузилган солиштира-далолатномага асосан жавобгарнинг даъвогар олдидаги қарздорлиги 60 890 003,75 сўмни ташкил қилганлигини билдириб, даъвонинг пеня қисмини қаноатлантиришни рад қилишни сўради.

Суд ишда иштирок этган тарафларнинг тушунтиришларини тинглаб, ишдаги мавжуд ҳужжатларни ўрганиб, уларга ҳуқуқий баҳо бериб, қўйидаги асосларга кўра, даъвогарнинг даъво талабларини қисман қаноатлантириб, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклашни лозим топади.

ФКнинг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Иш ҳужжатларидан кўринишича, “Йулдош ўғли Фарход” фермер хўжалиги – “хўжалик” билан “Ко’кша текстил” МЧЖ – “харидор” ўртасида 14.02.2019 йилда 137-сонли “Пахта хом ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича контрактация” шартнома тузилган.

Мазкур шартномага кўра, даъвогар жавобгарга 37,7 гектар ер майдонидан

113 тонна пахта хом ашёсини етказиб бериш, жавобгар маҳсулот қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

ФКнинг 465-моддасига кўра, контрактация шартномасига мувофиқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотини етиштирувчи қишлоқ хўжалиги маҳсулотини қайта ишлаш ёки сотиш учун бундай маҳсулотни харид қиладиган шахсга - тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу маҳсулотни қабул қилиш (қабул қилиб туриш), унинг ҳақини шартлашилган муддатда белгиланган баҳода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Агар ушбу Кодексда бошқача тартиб белгиланган бўлмаса ёки у мажбурият моҳиятидан келиб чиқмаса, контрактация шартномасига нисбатан маҳсулот етказиб бериш шартномаси тўғрисидаги қоидалар, тегишли ҳолларда эса давлат эҳтиёжлари учун товарлар етказиб беришга доир давлат контракти тўғрисидаги қоидалар қўлланади.

Иш хужжатларида 2019 йил 16 декабрда тарафлар ўртасида тузилган солиштирма далолатномага асосан пахта хом ашёсининг 100 фоизлик қиймати 415 039 021 сўм, ташиб келтирилганлиги учун қўшимча тўлов 1 799 487 сўм, уруғлик пахта учун қўшимча тўлов 68 052 695 сўм ҳисобланиб, шундан қуритиш ва тозалаш хизмати учун 8 797 146 сўм, берилган бўнак суммаси 176 951 744 сўм, теримчилар учун тўланган терим пули 101 614 000 сўм, этак ва шолча учун қарзи 1 341 509 сўм чегирилиб якуний 100 фоиз ҳисобидан тўлашга қолган сумма 196 186 804 сўм деб келишилганлигини кўришимиз мумкин.

ФКнинг 467-моддасига кўра, агар контрактация шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, тайёрловчи етиштирувчи жойлашган ерда ундан қишлоқ хўжалиги маҳсулотини қабул қилиши (қабул қилиб туриши) ва олиб кетишни таъминлаши (таъминлаб туриши) шарт.

Шунингдек, фермер хўжалиги томонидан 2020 йил 27 октябрь кунидаги 68 052 695 сўм қарздорликни тўлаб бериш тўғрисидаги 16-сонли талабнома ҳам жавобсиз қолдирилган.

ФКнинг 237-моддасига кўра, мажбуриятни бажаришдан бир томонлама бош тортиш ва шартнома шартларини бир томонлама ўзгартиришга йўл қўйилмайди, қонун хужжатларида ёки шартномада назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Суд мажлисида аниқланган ҳолатларга кўра, жавобгарнинг даъвогар олдидаги асосий қарзи 68 052 695 сўмни ташкил қилганлиги ўз тасдиғини топганлиги боис, суд даъво талабининг асосий қарз қисмини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топади.

ФКнинг 333-моддасида қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун хужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланган бўлмаса, жавоб бериши белгиланган.

Бундан ташқари, шартноманинг 5.4 бандига асосан даъвогарнинг даъво аризасида жавобгардан 13 705 390 сўм жарима ундириш сўралган.

Жавобгар шартномавий мажбурият ўз вақтида бажарилмаганлиги сабабли, суд даъво талабининг жарима ундириш тўғрисидаги талабини ҳам асосли деб ҳисоблайди.

ФКнинг 326-моддасига мувофиқ суд қарздор томонидан мажбуриятларнинг бажарилиш даражасини, мажбуриятда иштирок қилувчи тарафларнинг мулк

аҳволини, шунингдек кредиторнинг манфаатларини эътиборга олиб, неустойка миқдорини камайтиришга ҳақли. Бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Олий ҳўжалик суди Пленумининг “Мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун мулкый жавобгарлик тўғрисидаги фуқаролик қонун ҳужжатларини қўллашнинг айрим масалалари ҳақида” 15.06.2007 йилдаги 163-сонли қарорининг 4-бандида тушунтиришларни ҳамда тарафларнинг манфаатларини, шунингдек, даъвогарнинг жавобгар билан ўзаро ҳамкорликни сақлаб қолиш мақсадида пеня қисмини қонундан назарда тутилган миқдордан ҳам камайтириш ҳақидаги илтимосномасини инобатга олиб, талаб қилинган 13 705 390 сўм сўм жаримани 5 000 000 сўмгача камайтиришни, қолган қисмини рад этишни лозим топади.

ИПКнинг 118-моддасига асосан суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдorigа мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади. Даъвогарнинг талаблари у судга мурожаат қилганидан сўнг жавобгар томонидан ихтиёрий равишда қаноатлантирилса, суд харажатлари жавобгарнинг зиммасига юклатилади. Шунингдек, ушбу модданинг 6-қисмига кўра, агар даъвогар томонидан билдирилган неустойкани ундириш ҳақидаги талаб асосли бўлиб, бироқ унинг миқдори қонун ҳужжатларида белгиланган ҳуқуқдан фойдаланилган ҳолда суд томонидан камайтирилган бўлса, суд харажатларининг камайтирилиши ҳисобга олинмаган ҳолда ундирилиши лозим бўлган неустойка суммасидан келиб чиққан ҳолда, суд харажатлари жавобгарнинг зиммасига юклатилиши лозим.

Қайд этилганларга кўра, суд даъвогарнинг даъво талабини қисман қаноатлантириб, жавобгар ҳисобидан даъвогар ҳисобига 68 052 695 сўм асосий қарз, 5 000 000 сўм жарима, 17 840 сўм почта харажати, жавобгар ҳисобидан республика бюджетига 1 635 161,7 сўм давлат божи ундиришни лозим топиб, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 72,118,170,176-180,186,192-моддаларини қўллаб,

қ а р о р   қ и л а д и :

Даъвогарнинг даъво талаблари қисман қаноатлантирилсин.

Жавобгар “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ ҳисобидан даъвогар “Йулдош ўғли Фарход” **фермер хўжалиги** ҳисобига 68 052 695 сўм асосий қарз, 5 000 000 сўм жарима, 17 840 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъво талабининг қолган қисмини қаноатлантириш рад этилсин.

Жавобгар “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ ҳисобидан республика бюджетига 1 635 161,7 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят қилиш (протест келтириш) ёки ушбу муддат ўтгач бир ой муддатда кассация шикояти бериш (протест келтириш) мумкин.

Раислик қилувчи, судья

В.Ли

ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ
(хулоса қисми)

Тошкент шаҳри

2021 йил 04 январь

4-1001-2022/19604-сонли иш

Тошкент туманлараро иқтисодий судининг судьяси В.В.Ли раислигида, судья ёрдамчиси А.Бахшуллоевнинг котиблигида, Тошкент вилоят, фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши “Йулдош ўғли Фарход” фермер хўжалиги манфаатида жавобгар-“КО’КНА ТЕКСТИЛ” МЧЖ (ҳозирда REAL TEX TASHKENT МЧЖ) ҳисобидан 68 052 695 сўм асосий қарз, 13 705 390 сўм жарима ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакиллари Й.Қодиров (ишончнома асосида), вакил С.Хуррамов (ишончнома асосида) жавобгар вакили Л.Салихова (ишончнома асосида)ларни иштирокида ўз биносида очик суд мажлисида кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 234, 236, 263, 326, 333, 437, 449-моддаларини, Иқтисодий процессуал кодексининг 188,176-179-моддаларини қўллаб, суд

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Даъвогарнинг даъво талаблари қисман қаноатлантирилсин.

Жавобгар “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ ҳисобидан даъвогар “Йулдош ўғли Фарход” **фермер хўжалиги** ҳисобига 68 052 695 сўм асосий қарз, 5 000 000 сўм жарима, 17 840 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъво талабининг қолган қисмини қаноатлантириш рад этилсин.

Жавобгар “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ ҳисобидан республика бюджетига 1 635 161,7 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят қилиш (протест келтириш) ёки ушбу муддат ўтгач бир ой муддатда кассация шикояти бериш (протест келтириш) мумкин.

Раислик қилувчи, судья

В.Ли

Ҳужжат имзолаган: Ли Виталий Валентинович, 04.01.2021

СУД МАЖЛИСИ БАЁННОМАСИ

Тошкент туманлараро иқтисодий судининг судьяси В.В.Ли раислигида, судья ёрдамчиси А.Бахиуллоевнинг котиблигида, Тошкент вилоят, фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши “Йўлдош ўғли Фарход” фермер хўжалиги манфаатида жавобгар-“КО’КША TEKSTIL” МЧЖ (ҳозирда REAL TEX TASHKENT МЧЖ) ҳисобидан 68 052 695 сўм асосий қарз, 13 705 390 сўм жарима ундириш тўғрисидаги даъво аризасини даъвогар вакиллари Й.Қодиров (рахбар), вакил С.Хуррамов (ишончнома асосида), жавобгар вакили Л.Салихова (ишончнома асосида)ларни иштирокида ўз биносида очик суд мажлисида кўриб чиқмоқда.

Раислик қилувчи суд мажлисини очди ва қандай иш кўрилишини эълон қилди.

Котиб суд мажлисига таклиф қилинган тарафларнинг келган ёки келмаганлиги тўғрисида раислик қилувчига ахборот берди.

Суд мажлисида даъвогар вакиллари Й.Қодиров (рахбар), вакил С.Хуррамов (ишончнома асосида), жавобгар вакили Л.Салихова (ишончнома асосида) иштирок этмоқда.

Раислик қилувчи ишда иштирок этаётган даъвогар вакиллариغا ИПК 42-моддасида белгиланган ҳуқуқ ва мажбуриятларини тушунтирди.

Суд мажлисини ўзбек тилида олиб борилишига келишиб олинди.

Раислик қилувчи суд мажлисини олиб бориш ва далилларни текишириш тартибини белгилади.

Раислик қилувчи тараф вакилидан судья ва котибга нисбатан раддиялар ҳамда иқтисодий иш юзасидан илтимосномалар бор-йўқлигини сўради.

Раддия ва илтимосномалар бўлмади.

Раислик қилувчи тараф вакили кўрсатмаларини тинглашга киришди:

Раислик қилувчи сўзни даъвогар вакилига берди.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакиллари даъво талабларини тўлиқ қўллаб қувватлаб давони тўлиқ қаноатлантириб беришни сўради.

Жавобгар вакили суд муҳокамасида иштирок этиб жавобгар номи ҳозирда “КО’КША TEKSTIL” МЧЖдан “REAL TEX TASHKENT” МЧЖга ўзгарганлиги “КО’КША TEKSTIL” МЧЖнинг ҳуқуқий вориси “REAL TEX TASHKENT” МЧЖ бўлганлигини маълум қилди, мазкур низо бўйича давони қисман тан олишини, ўзаро тузилган солиштирма-далолатномага асосан жавобгарнинг даъвогар олдидаги қарздорлиги 60 890 003,75 сўмни ташкил қилганлигини билдириб, даъвонинг пеня қисмини қаноатлантиришни рад қилишни сўради.

Саволлар бўлмади.

Раислик қилувчи тарафларнинг кўрсатмаларини тинглаб, музокарага ўтди:

Даъвогар вакили – даъво талабининг тўлиқ қаноатлантириб беришишни сўраймиз.

Жавобгар вакили – пеняни камайтириб беришишни сўрайман.

Раислик қилувчи маслаҳатда қолди.

Раислик қилувчи бир оздан сўнг ундан чиқиб, қабул қилинган ҳал қилув қарорининг ҳулоса қисмини эълон қилди, шунингдек ҳал қилув қарори устидан шикоят бериш тартибини, беш кунлик муддат ичида суд мажлиси баённомаси ва асослантилган ҳал қилув қарори билан танишиш ҳуқуқини тушунтирди.

Раислик қилувчи суд мажлисини ёпиқ деб эълон қилди.

Баённома ИПКнинг 201,202-моддалари талаблари асосида тузилди.

Раислик қилувчи, судья

В.Ли

Котиб

А.Бахиуллоев

Маъсул судья: Ли Виталий Валентинович

Хужжат имзоланган: Ли Виталий Валентинович, 04.01.2021

